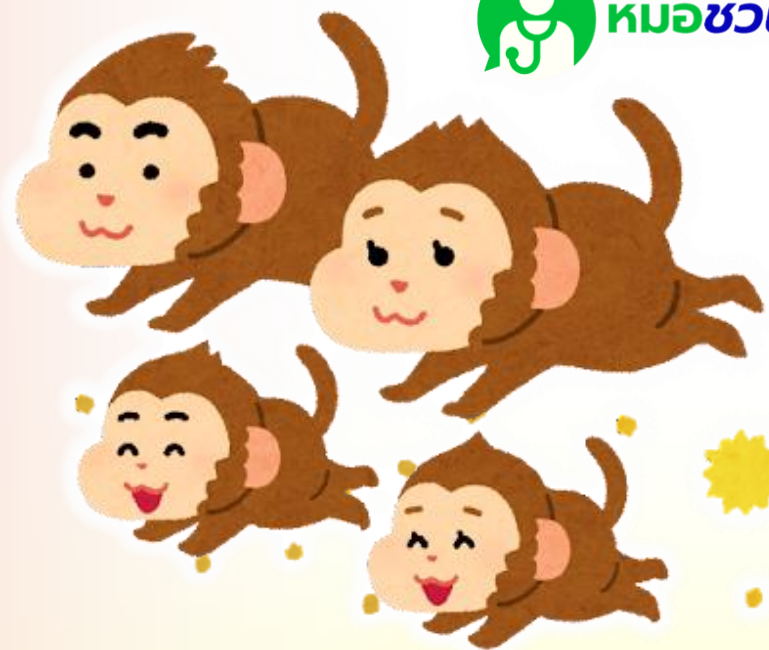

โรคฝีดาษลิง Part 3

ข้อมูล ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2565

บทความโดย ศ.เกียรติคุณ นพ.อมร ลีลารัศมี
กรรมการแพทยสภา/รองอธิการบดี ม.สยาม
ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย

หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

"เดือนนี้ต้องจบ...หรือให้เป็นโรคประจำถิ่น" (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2565)

สถานการณ์ของโรคระบาดฝีดาษลิงจากวันที่ 13 พฤษภาคมจนถึงวันที่ 2 มิถุนายน 2565 รายงานโดยองค์การอนามัยโลกในวันที่ 4 มิถุนายน แจ้งว่า มีผู้ติดเชื้อยืนยันแล้ว 780 รายจาก 27 ประเทศสมาชิกที่ไม่ได้เป็นดงโรคฝีดาษลิง พบมากในเพศชายในกลุ่ม LGBTQ(แม้ว่าเพศชายและหญิงเสี่ยงเท่ากันที่จะติดเชื้อ) การติดต่อเกิดจากการสัมผัสอย่างแนบเนื้อทางผิวหนังต่อผิวหนัง ปากกับปากหรือผิวหนัง โดยเฉพาะขณะมีเพศสัมพันธ์ มีบุคลากรทางการแพทย์ 1 รายติดเชื้อเมื่อตนไปรักษาผู้ติดเชื้อในระยะที่ยังไม่ทราบว่า เป็นโรคฝีดาษลิง จนถึงวันนี้ยังไม่มีผู้ติดเชื้อกลุ่มนี้เสียชีวิต ส่วนสถานการณ์โรคฝีดาษลิงในทวีปแอฟริกาตั้งแต่ต้นปีจนถึงวันที่ 1 มิถุนายน พบผู้ต้องสงสัยว่าติดเชื้อ 1,408 ราย ผู้ติดเชื้อยืนยันแล้ว 44 ราย มีผู้เสียชีวิต 66 รายจาก 7 ประเทศที่เป็นดงโรคฝีดาษลิงในทวีปแอฟริกา

จำนวนผู้ติดเชื้อ 5 อันดับแรก ของประเทศนอกดงโรคฝีดาษลิง

สหราชอาณาจักร	225 ราย
สเปน	156 ราย
โปรตุเกส	137 ราย
แคนาดา	58 ราย
เยอรมนี	57 ราย

หากดูจำนวนผู้ติดเชื้อที่ยังเพิ่มขึ้นในรายงานมาจนถึงวันนี้ ซึ่งเลยระยะเวลาฟักตัวหนึ่งรอบที่นานที่สุดคือ 21 วันแล้ว

รายงานฉบับเดียวกันยังแจ้งว่า ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรป (688 ราย หรือ ร้อยละ 88) อยู่ในทวีปอเมริกา 80 ราย (ร้อยละ 10) อยู่ในเมดิเตอร์เรเนียน ตะวันออก 9 ราย (ร้อยละ 1) และอยู่ในแปซิฟิกตะวันตก(ออสเตรเลีย) 3 ราย (น้อยกว่าร้อยละ 1) สหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อมากที่สุดถึง 207 ราย **(คั่นดูในรายงานของสหราชอาณาจักรเอง แจ้งว่า พบ 225 รายแล้ว!!)**

รองลงมา ได้แก่ สเปน 156 ราย โปรตุเกส 137 ราย แคนาดา 58 ราย เยอรมนี 57 ราย เป็นต้น หากดูจำนวนผู้ติดเชื้อที่ยังเพิ่มขึ้นในรายงานมาจนถึงวันนี้ ซึ่งเลยระยะเวลาฟักตัวหนึ่งรอบที่นานที่สุดคือ 21 วันแล้วแสดงว่า ยังการมีแพร่กระจายเป็นวงเล็กต่อมามากหลายวงจากคนสู่คนอย่างต่อเนื่อง องค์การอนามัยโลกเชื่อว่า จำนวนที่แท้จริงของผู้ติดเชื้อยังมีมากกว่านี้แน่นอน

"เดือนนี้ต้องจบ...หรือให้เป็นโรคประจำถิ่น" (จำลอง ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2565)

สาเหตุที่โรคนี้ยังแพร่กระจายต่อไปอีกหลายวง อาจเกิดจากโรคไม่รุนแรงถึงตาย และผู้ติดเชื้อไม่ทราบว่าตนเองกำลังป่วยอยู่ หรือประชาชนยังไม่ทราบวิธีเข้มข้นในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อ รายงานฉบับนี้ยืนยันว่า รอยโรคที่ผิวหนังหรือในปากของผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่แสดงออกมาแบบหลากหลาย ผื่นพุพองไม่ได้กระจายไปทั่วร่างกายอย่างเห็นได้ชัดจนตามที่ได้แสดงในรูปภาพทั่วไป ผื่น/ตุ่มขนาดเล็กพบได้ที่อวัยวะเพศและผิวหนังที่ก้นและรอบทวารหนัก ผู้ติดเชื้อบางรายพบผื่น/ตุ่มในบริเวณดังกล่าวเป็นอาการนำก่อนจะมีไข้ตามมา ลักษณะแบบนี้ชี้แนะว่าติดเชื้อขณะมีเพศสัมพันธ์ อาการอื่นที่พบร่วมด้วยได้แก่ ไข้ ต่อมน้ำเหลืองโตและเจ็บหลายรายมีไข้เป็นอาการนำมาก่อนจะมีผื่นขึ้นที่ผิวหนัง ผู้ป่วยส่วนมากรักษาตนเองที่บ้าน มีน้อยรายที่รักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากมีอาการปวดมาก

บางรายปวดตามลำคอขณะกลืนอาหาร หรือเกิด

การติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อนที่แผล หรือเกิด

ภาวะแทรกซ้อนรุนแรงจากโรคฝีดาษลิง โรคนี้

ไม่ได้จัดให้เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การสวม

ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันโรคติดต่อ

ทางเพศสัมพันธ์จึงไม่ช่วยลดการติดเชื้อโรคฝีดาษลิงเพราะติดเชื้อ

จากแผล/ผื่นที่อยู่ตามร่างกายนอกอวัยวะเพศหรือจากปากได้ เมื่อตรวจรหัสสายพันธุ์กรรมของเชื้อในผู้ติดเชื้อกลุ่มนี้ยังคงพบว่า เป็นเชื้อสายพันธุ์แอฟริกาตะวันตก

ดังนั้น วิธีการติดต่อที่สำคัญที่สุดของโรคนี้ในขณะนี้นอกตจโรคฝีดาษคือการสัมผัสอย่างแนบแน่นระหว่างใบหน้ากับใบหน้าปากกับปาก(จูบกัน)หรือกับผิวหนัง ปากกับอวัยวะเพศ ผิวหนังกับผิวหนังในขณะมีเพศสัมพันธ์ แผลอาจจะอยู่ที่ริมฝีปากหรือผิวของเยื่อช่องปากก็ได้ ทำให้ตรวจพบยากหรือเห็นไม่ชัด ได้นำรอยโรคที่ผิวหนังจำนวน 6 ภาพจาก The UK Health Security Agency (UKHSA) มาให้ดู นอกจากนี้ สารคัดหลั่งที่ออกมาจากปากหรือแผลที่ผิวหนังทำให้เชื้อออกมาปนเปื้อนกับผ้าปูที่นอนหรือของใช้ในห้องนอนได้ด้วย

"เดือนนี้ต้องจบ...หรือให้เป็นโรคประจำถิ่น" (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2565)

เมื่อครบหนึ่งเดือนต่อจากนี้ เราจะเห็นผลว่า โลกสามารถป้องกันการแพร่กระจายของโรคฝีดาษลิงได้ดีหรือไม่? รายงานข่าวต่างชาติรายใหม่ ที่ติดเชื่อฝีดาษลิงลดลงต่ำกว่า 10 รายต่อวันไหม? โดยเฉพาะในเพศชายหรือกลุ่ม LGBTQ คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว หากผู้ติดเชื่อมีไข้ ผื่น/ตุ่มพองชัดเจนที่ผิวหนัง ต่อมมน้ำเหลืองโตและเจ็บ ควรไปพบแพทย์และเก็บกักตัวเองได้จนหายดีก่อน ส่วนบางรายที่แสดงอาการไม่ตรงแบบ เช่น เห็นผื่นหรือแผลไม่ชัด แผลขนาดเล็กอาจจะอยู่ในปากหรือที่อวัยวะเพศหรือผิวหนังรอบทวารหนัก อาจจะยังไม่มีไข้หรือมีไข้ต่ำ ๆ กลุ่มนี้อาจจะไม่รู้ตัวว่าป่วย

ดังนั้น วิธีการป้องกันการติดเชื้อที่ดีที่สุดของคนไทย ในพื้นที่ท่องเที่ยวในขณะนี้ คือการงดมีเพศสัมพันธ์

กับชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยจนกว่าการระบาดของโรคฝีดาษลิงในต่างประเทศจะสงบแล้ว รัฐต้องสื่อสารเรื่องฝีดาษลิงและการป้องกันตนเองอย่างเข้มข้นในจังหวัดท่องเที่ยว ให้ทั้งประชาชนและชาวไทยทั้งชายและหญิงที่เป็นกลุ่มเสี่ยงทราบเพื่อให้ประพฤติตนให้รอดพ้นจากการติดเชื้อ การล้างมือบ่อย ๆ จะช่วยลดการปนเปื้อนเมื่อจับสิ่งของที่เป็นของใช้สาธารณะ ผู้ที่สัมผัสชาวต่างชาติอย่างใกล้ชิด

แล้วมีอาการ คัดจมูก เยื่อบุตาแดง ให้สวมหน้ากากอนามัยแล้วมาพบแพทย์ หากตนเอง คิดว่าเผลอติดเชื้อไปแล้ว เช่น มีไข้ ผื่นขึ้นและมีต่อมน้ำเหลืองโต ภายใน 21 วัน หลังการสัมผัสอย่างใกล้ชิดแนบแน่นกับชาวต่างชาติให้รีบมาพบแพทย์เพื่อจะได้ให้การรักษา และคำแนะนำเป็นการส่วนตัวถึงวิธีการป้องกันการแพร่เชื้อต่อไป เพื่อมิให้โรคฝีดาษลิงแพร่กระจายเข้าคนไทย ประเทศไทยจะเสี่ยงต่อการทำให้โรคนีกลายเป็นโรคประจำถิ่นอีก 1 โรคเมื่อไม่สามารถหยุดยั้งการแพร่กระจายโรคฝีดาษลิงจากคนไทยสู่คนไทยในเดือนมิถุนายน นี้

จึงขอขอบคุณคนไทยทุกท่านที่ค้นหาความรู้ในโรคฝีดาษลิง ช่วยกันประพฤติตนให้พ้นภัยโรคฝีดาษลิงในจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยว ไม่ทำให้โรคนี้นำเข้ามาเป็นโรคประจำถิ่นในประเทศ ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับชาวไทยที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างรู้เท่าทัน โดยเฉพาะกลุ่ม LGBTQ และป้องกันตนเองโดยงดการมีเพศสัมพันธ์กับชาวต่างชาติจนกว่าโรคฝีดาษลิงจะสงบราบคาบ

ในต่างประเทศ รวมถึงคนไทยที่อาจจะเผลอติดเชื้อหรือเสี่ยงสูงที่ได้ทำการกักกันตนเองจนกระทั่งหายดีและปลอดภัยจากการแพร่เชื้อ หากทุกประเทศที่ไม่ใช่ตรงโรคนีควบคุมการแพร่กระจายของโรคจนมีสัญญาณว่า โรคจะสงบลงได้ดีเมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน ชาวไทยทุกท่านก็จะปลอดภัยจากโรคนี้อย่างแน่นอนในเดือนกรกฎาคม 2565 ครับ

สรุปว่า นาฬิกาของประเทศไทยในเดือนนี้ โรคนี้ต้องจบ ไม่ง่าย ไม่แจกต่อ หรือว่าจะเสี่ยงกลายเป็นโรคประจำถิ่นของประเทศไทยให้คนไทยทุกท่านต้องมารับมือกับโรคนี้กันถ้วนหน้าต่อไป ผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร ก็อยู่ในมือของคนไทยทุกท่านแล้วครับ